

Љ. КРСТИЋ-ПОПОВАЦ, СРЕБРНИНЕ
ИЗ ЗБИРКИ И ЛЕГАТА МУЗЕЈА
ГРАДА БЕОГРАДА ОД ХVІІІ ДО ХХ
ВЕКА, БЕОГРАД, 2005.

Музеј града Београда објавио је 2005. године каталог *Сребрнине из збирки и легата Музеја града Београда од ХVІІІ до ХХ века*, ауторке Љубице Крстић-Поповац. Реч је о педесет четвртој публикацији у серији Каталог изложбе, која садржи 140 страна и 135 изузетно квалитетних репродукција сребрних предмета. Састоји се од следећих поглавља: *Уводна реч*, директора Музеја града Београда Бојана Ковачевића, *Сребрнине из збирки и легата Музеја града Београда од ХVІІІ до ХХ века*, *Каталог* сребрних предмета и *Сажетак* с преводом резимеа на енглеском језику и с прегледом коришћене литературе.

У уводном тексту о сребрним предметима који се чувају у Музеју града Београда ауторка Љубица Крстић-Поповац указала је на то да је већи број поменутих предмета из деветнаестог века и западног порекла. Поред чињенице да је током деветнаестог века израђено више сребрних предмета него у било којој другој епохи пре или касније, она истиче и да се после уручивања хатишерифа кнезу Милошу Обреновићу перцепција западноевропске културе у аутономној Кнежевини Србији изменила. „Политичке промене су подстакле стварање слоја трговаца, банкара, државних чиновника, индустријалаца и других, који формирају грађанску класу. Она је себи могла да приушти куповину скупоцених, не само употребних, већ и уметничких предмета.“¹

Сребрнина израђена у западноевропским радионицама углавном је припадала знаменитим личностима. Пошто је реч о особама из различитих друштвених слојева и хијерархијске лествице, стиче се утисак о преданом и континуираном ангажовању Музеја града Београда у прибављању предмета и својеврсном реконструисању приватних простора предметима од сребра израђеним у периоду од осамнаестог до двадесетог века, који су „непосредни пратиоци личности или печати догађаја“.²

На основу броја експоната, а зарад једноставнијег сналажења читалаца, пратећи текст изложбеног каталога структурисан је тако да читаоца усмерава на одређене одсеке Музеја града Београда. Тако се у Одсеку за

примењену уметност и етнологију чувају виртуозно израђени предмети попут: сервиса за кафу, табакера и есцајга који су припадали Александру М. Обреновићу, сервиса за чај краља Петра I Карађорђевића, или сребрних, емајлираних кутијица које је краљица Марија Карађорђевић поклањала девојкама за време свечаности на двору.

Од великог броја легата који се чувају у Музеју града Београда, истиче се легат знаменитог југословенског вајара Томе Росандића, потом легат Бранислава Нушића, а с посебним пијететом ауторка истиче легат Вељка Петровића, који садржи највећи број сребрних предмета. Легат Вељка Петровића у Одсеку за књижевност садржи велики број рукописа, уметничких слика, намештаја, а посебно је значајна библиотека у којој се чувају бројне ретке публикације. Предмети примењене уметности, попут сребрне кутије коју је Вељко Петровић добио од Српског конзерваторског друштва 1954. године, поводом свогседамдесетогођендана,³ пружају велике могућности за истраживање и ревалоризацију стваралаштва овог истакнутог књижевника и историчара уметности.

После уводног текста, следи каталожки опис који садржи две стотине шест јединица. Експонати су поређани по азбучном реду. Оваква организација каталога може се схватити двозначно: с једне стране, распоређивањем експоната по азбучном реду остварено је сређивање инвентара, чиме је наизглед нарушен увид у целовитост заоставштина, а с друге, пак, управо таква организација каталога је оправдана, јер се уз прецизну дескрипцију у свакој каталожкој јединици омогућава једноставније сагледавање модификовања предмета исте намене кроз различите епохе.

Као својеврсни додатак каталогу, публиковане су и фотографије сребрних предмета, аутора Владимира Поповића, које заслужују нарочиту пажњу. Фотографисање сребрних предмета представља посебно поглавље не само историје фотографије и историје сребра

већ и илустровања публикација чији је предмет излагања уметничка обрада сребра. У публикацији *Сребрнине* концептуална усмереност фотографија на градацију боја од беле до светлосиве комплементарна је изгледу насловне стране. Сви фотографисани предмети, иако по природи од светлопропусног материјала, изоловани су од подлоге. Наиме, нема преекспонирања постаментна у односу на фотографисани предмет, што доприноси изражајној материјализацији предмета, елиминисању одсјаја и пружа могућност сагледавања минуциозних детаља, попут трагова искуцавања, неравнина, натписа, жигова, гранулације, трагова оксидације и полирања предмета.

Уз фотографије, потребно је истаћи и упечатљив дизајн насловне стране изложбеног каталога. Отисак наслова одштампан је на *verso* страни у негативу, тако да наслов *Сребрнине* добија свој прави облик на *recto* страни у бордури која евоцира боју и високи сјај сребрних предмета.

Упркос чињеници да су у каталожком опису изостали подаци у вези са утиснутим жиговима за стандард, проверу финоће канцеларије и године жигосања предмета, публикација *Сребрнине из збирки и легата Музеја града Београда од XVIII до XX века* одликује се квалитетним дескрипцијама и фотографијама сребрних предмета. Богато илустровани каталог представља не само општи увид у сребрне предмете новијег доба који се чувају у Музеју града Београда већ и подстицај за будућа, темељитија истраживања сребра као једног од традиционалних украсних метала.

НАПОМЕНЕ:

1] Љ. Крстић-Поповац, *Сребрнине из збирки и легата Музеја града Београда од XVIII до XX века*, Београд, 2005, 9.

2] *Исто*, 7.

3] *Исто*, 29, 73, кат. бр. 57.